

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Illvstrissimi Viri Petri De Marca Archiepiscopi Parisiensis Dissertationvm De Concordia Sacerdotii Et Imperii, Sev De Libertatibvs Ecclesiæ Gallicanæ, Libri Octo

Marca, Pierre de

Parisiis, 1669

X. Gratianus sequitur eandem sententiam. Iure Decretalium, privatorum habita est ratio major quàm olim; quibus dispensationes dantur, si juventur aliquo merito, quod usui Ecclesiæ esse possit.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15591

non poterat, quod illi à Pontifice indultum est. Vnde colligimus, subditorum contumaciam frequentibus dispensationibus viam aperuisse, ne quis cum Novatoribus ad Curiam Romanam hujus remissionis omnem culpam revocet. Tantis enim erat in Ecclesia canonum contemptus, ut à vindicta sæpissime ob multitudinem reorum abstinendum esset, & dispensatione tanto morbo providendum. Itaque satis esse duxerunt Pontifices, probabili quadam ratione inducti, canonibus aliquos solvere, ut infractarum legum reatus vitaretur, quàm post vulnus remedium parare. Verba autem Anselmi hæc sunt: *Sæpe necesse est aliquid de apostolicis & canonicis statutis pro dispensationibus relaxare, & maxime in regno, in quo ferè omnia sic corrupta & perversa sunt, ut vix ibi aliquid omnino secundum statuta ecclesiastica fieri possit.*

Anselmi Cantuar. ep. l. i. tit. 1. in Novat. ep. 1. v. 1. p. 719.

VIII. Goffridus Vindocinensis eadem ætate Calixto secundo insinuat quis modus sequendus sit in dispensationibus, quæ tunc in antecessum concedebantur. *Dispensationes, inquit, aliquando in Ecclesia faciende sunt, non quidem amore pecunie, vel quolibet humano favore, sed pia & misericordie intentione. Tunc enim à pastore Ecclesie dispensatio piè & misericorditer fieri dicitur, cum aliquid minus perfectè ad tempus sit ab illo, vel fieri permittitur, non voluntate sua, sed aliorum necessitate, ne in ipsis videlicet fides Christiana periclitetur. Et mox: Possunt etiam & debent fieri dispensationes, quibus Ecclesiarum & monasteriorum consuetudines immutentur; sed ubi postponitur minus bonum, ut quod est melius instituat. Infra: Si quis vero aliter in Ecclesia dispensationes facit, rationi simul & veritati contradicit; nec solum lucernam ardentem non habet, verum etiam aliorum ardentem extinguit. Et ideo non rectè dicitur Christi Vicarius; sed dux est cæcorum, ipse cæcus.*

Goffridus Vindoc. in Opus. c. 1.

IX. Nota est Bernardi de dispensationibus sententia, quam Eugenio sequendam proposuit. *Quid, inquit, prohibes dispensare? Non, sed dissipare. Non sum tam rudis ut ignorem positos vos dispensatores; sed in edificationem, non in destructionem. Deinde queritur inter dispensatores, ut fidelis quis inveniatur. Vbi necessitas urget, excusabilis dispensatio est. Vbi utilitas provocat, dispensatio laudabilis est. utilitas, dico, communis, non propria. Nam cum nihil horum est; non plane fidelis dispensatio, sed crudelis dissipatio est.*

Bernardus l. 1. de Coedific.

X. Gratianus variis in locis, ob necessitatem, vel utilitatem Ecclesie, dispensationi esse locum docuit, ita ut illi cum ceteris conveniat. A qua regula jure Decretalium recessum non est, quamvis privatorum ma-

Grat. c. 1. q. 7. de c. 1. Præmissis. d. 14. c. 1. in caus. si. de statu. c. 1. in caus. p. 3. in 1. de elec. in 6.

mor sit habita ratio, quàm haberetur antiquis canonibus. Etenim scientia, morum honestas, bona fama, meritorum prerogativa, nobilitas petentis, censentur justæ causæ dispensandi; ut probari potest ex variis locis Decretalium, quod deinde placuit Concilio Tridentino. Itaque venia canonum, quæ olim ob publicam tantum causam privatis post violatos canones concedebatur, indulgeri cœpit ante omnem actum, propter privatum petentium commodum, si meritis aliunde juvantur, & eorum opera bono publico inservire possent. Vnde profecta est dispensationum frequentia, in votis, in beneficiis, irregularitatibus, & matrimoniis; quæ gravissimorum virorum querelas provocarunt. Ut enim de B. Bernardo taceam; Hildebertus Sarisberienfis, Matthæus Paris, Guillelmus Durandus, Nicolaus de Clemangiis, Ioannes Gerson, multis hac de re conquesti sunt.

Cap. Innocentii, de elect. c. De multa, de Præbendis.

Trid. sess. 14. c. 5. sess. 23. c. 18.

C A P V T X V.

Synopsis.

I. Discutitur questio, an dispensatio sine causa sit licita & valida. Inferioris, est illicita & invalida. Summi Pontificis, quidam licitam esse aiunt; alij autem illicitam, quia non est dominus legum.

II. Illicita autem dispensatio, à plerisque valida dicitur; ab aliis invalida. quorum rationes proponuntur.

III. Distinctio auctoris, in iis quæ singulos respiciunt, dispensationem sine causa, absque crimine concedi & suscipi; in iis quæ jura tertij aut statum publicum ledunt, nec licitam esse nec validam. Prima pars probatur, ex consuetudine recepta ab aliquot sæculis; quæ inducere potuit ut per dispensationes legi derogetur, quemadmodum omnino potest legem abrogare. Maxima vis consuetudinis in dispensationibus, unde dispensatio significatur nomine consuetudinis. Dispensationes in gravissimis rebus quotidie conceduntur sine causa, contra canones Conciliorum generalium; quæ receptæ sunt usu; quedam autem in minoribus negotiis vix recipiuntur, ob usum contrarium. Probatu facultas concedende dispensationis sine causa ex Concilio Lugdunensi, quod explicatur.

IV. Si mores recepti in regno ledantur, invalida dispensatio, quia sine causa legitima, & quia in iis casibus dispensationis usus non receptus. Dispensationes mendicantibus concessa ad beneficia possidenda rejectæ.

V. Caritas leditur novitate. Quare abstinendum hoc casu à dispensatione, quæ precipue ob concordiam indulta est. Ex dispensationibus intempestivis dissidia oriuntur, à Maximo Abbate.

VI. Inquiritur in omnia rescripta, non eo proposito ut limites ponantur pontificie potestati. Omnia privilegia sedis Romane non erant cognita Gallis tempore Fulberti. Tenere agendum cum Romanis.

VII. Cavent Romani Pontifices ne rescriptis suis